

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (prvi razširjeni senat)

z dne 13. decembra 2018*

„Nepogodbena odgovornost – Skupna zunanja in varnostna politika – Omejevalni ukrepi proti Iranu – Zamrznitev sredstev – Vključitev in ohranitev imena tožeče stranke na seznamih oseb in subjektov, za katere veljajo omejevalni ukrepi – Nepremoženjska škoda“

V zadevi T-559/15,

Post Bank Iran s sedežem v Teheranu (Iran), ki jo zastopa D. Luff, odvetnik,

tožeča stranka,

proti

Svetu Evropske unije, ki ga zastopata B. Driessen in M. Bishop, agenta,

tožena stranka,

ob intervenciji

Evropske komisije, ki jo zastopata F. Ronkes Agerbeek in R. Tricot, agenta,

intervenientka,

katere predmet je predlog na podlagi člena 268 PDEU za povrnitev škode, ki naj bi tožeči stranki nastala zaradi sprejetja Sklepa Sveta 2010/644/SZVP z dne 25. oktobra 2010 o spremembi Sklepa 2010/413/SZVP o omejevalnih ukrepih proti Iranu in razveljavitvi Skupnega stališča 2007/140/SZVP (UL 2010, L 281, str. 81), Uredbe Sveta (EU) št. 961/2010 z dne 25. oktobra 2010 o omejevalnih ukrepih proti Iranu in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 423/2007 (UL 2010, L 281, str. 1), Sklepa Sveta 2011/783/SZVP z dne 1. decembra 2011 o spremembi Sklepa 2010/413/SZVP o omejevalnih ukrepih proti Iranu (UL 2011, L 319, str. 71), Izvedbene uredbe Sveta (EU) št. 1245/2011 z dne 1. decembra 2011 o izvajanju Uredbe (EU) št. 961/2010 o omejevalnih ukrepih proti Iranu (UL 2011, L 319, str. 11) in Uredbe Sveta (EU) št. 267/2012 z dne 23. marca 2012 o omejevalnih ukrepih proti Iranu in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 961/2010 (UL 2012, L 88, str. 1), s katerimi je bilo ime tožeče stranke vpisano in ohranjeno na seznamih oseb in subjektov, za katere so veljali omejevalni ukrepi,

SPLOŠNO SODIŠČE (prvi razširjeni senat),

v sestavi I. Pelikánová (poročevalka), predsednica, V. Valančius, P. Nihoul, J. Svenningsen in U. Öberg, sodniki,

sodna tajnica: N. Schall, administratorica,

* Jezik postopka: angleščina.

na podlagi pisnega dela postopka in obravnave z dne 20. marca 2018

izreka naslednjo

Sodbo

Dejansko stanje

- 1 Ta zadeva spada v okvir omejevalnih ukrepov, uvedenih za izvajanje pritiska na Islamsko republiko Iran, da bi ta ustavila jedrske dejavnosti, ki predstavljajo nevarnost z vidika širjenja jedrskega orožja, in razvoj sistemov za izstrelitev jedrskega orožja (v nadaljevanju: širjenje jedrskega orožja).
- 2 Tožeča stranka, Post Bank Iran, je družba iranskega prava, ki opravlja dejavnosti poštne banke.
- 3 Varnostni svet Združenih narodov je 9. junija 2010 sprejel Resolucijo 1929 (2010), s katero je bilo razširjeno področje uporabe omejevalnih ukrepov, uvedenih s prejšnjimi resolucijami 1737 (2006) z dne 27. decembra 2006, 1747 (2007) z dne 24. marca 2007 in 1803 (2008) z dne 3. marca 2008, ter s katero so bili uvedeni dodatni omejevalni ukrepi proti Islamski republiko Iran.
- 4 S Sklepom Sveta 2010/413/SZVP z dne 26. julija 2010 o omejevalnih ukrepih proti Iranu in razveljavitvi Skupnega stališča 2007/140/SZVP (UL 2010, L 195, str. 39) je bilo ime tožeče stranke vpisano na seznam v Prilogi II k tem sklepu.
- 5 Ime tožeče stranke je bilo zato vpisano na seznam v Prilogi V k Uredbi Sveta (ES) št. 423/2007 z dne 19. aprila 2007 o omejevalnih ukrepih proti Iranu (UL 2007, L 103, str. 1).
- 6 Vpis imena tožeče stranke na seznam iz točke 5 zgoraj je začel veljati na dan objave Izvedbene uredbe Sveta (EU) št. 668/2010 z dne 26. julija 2010 o izvajanju člena 7(2) Uredbe (ES) št. 423/2007 o omejevalnih ukrepih proti Iranu (UL 2010, L 195, str. 25) v *Uradnem listu Evropske unije*, in sicer 27. julija 2010. Učinek tega vpisa je bila zamrznitev sredstev in gospodarskih virov tožeče stranke (v nadaljevanju: omejevalni ukrepi).
- 7 Vpis imena tožeče stranke na seznamu, navedena v točkah 4 in 5 zgoraj, je temeljil na teh razlogih:
„[Tožeča stranka] se je iz iranske državne banke razvila v banko, ki pomaga Iranu v mednarodni trgovini; deluje za račun [v imenu] banke Sepah (na seznamu RVSZN 1747 [Varnostnega sveta]): izvaja transakcije banke Sepah in prikriva povezavo banke Sepah s transakcijami, da bi se ta izognila kazni. [Tožeča stranka] je leta 2009 v imenu [za račun] banke Bank Sepah posredovala v poslovnih dejavnostih med iransko obrambno industrijo in čezmorskimi upravičenci; posredovala je v poslovnih dejavnostih z navidezno družbo za severnokorejsko poslovno banko Tranchon [s slamnatimi družbami severnokorejske poslovne banke Tranchon], znan[e] po posredovanju v poslovnih dejavnostih, povezanih s širjenjem jedrskega orožja med Iranom in [Demokratsko ljudsko republiko Korejo (DLRK)].“
- 8 Svet Evropske unije je z dopisom z dne 29. julija 2010 tožečo stranko obvestil o vpisu njenega imena na seznamu iz točk 4 in 5 zgoraj. Kopija teh aktov je bila priložena dopisu.
- 9 Tožeča stranka je z dopisom z dne 12. septembra 2010 Svetu predlagala, naj ponovno preuči vpis njenega imena na zadevna seznama glede na informacije, ki mu jih je sporočila.

- 10 Svet je s Sklepom 2010/644/SZVP z dne 25. oktobra 2010 o spremembi Sklepa 2010/413/SZVP (UL 2010, L 281, str. 81) po preučitvi položaja tožeče stranke njeno ime ohranil na seznamu v Prilogi II k Sklepu 2010/413 z učinkom istega dne, in sicer iz naslednjih razlogov:

„[Tožeča stranka] se je iz iranske državne banke razvila v banko, ki pomaga Iranu v mednarodni trgovini; deluje v imenu [za račun] banke Bank Sepah (na seznamu RVSZN 1747 [Varnostnega sveta]): izvaja transakcije banke Bank Sepah in prikriva povezavo slednje s transakcijami, da bi se ta izognila sankcijam. [Tožeča stranka] je leta 2009 za račun banke Bank Sepah posredovala v poslovnih dejavnostih med iransko obrambno industrijo in čezmorskimi upravičenci; posredovala je v poslovnih dejavnostih z navidezno družbo za severnokorejsko poslovno banko Tranchon [s slamnatimi družbami severnokorejske poslovne banke Tranchon], znan[e] po posredovanju v poslovnih dejavnostih, povezanih s širjenjem orožja med Iranom in DLRK.“
- 11 Ob sprejetju Uredbe Sveta (EU) št. 961/2010 z dne 25. oktobra 2010 o omejevalnih ukrepih proti Iranu in razveljavitvi Uredbe št. 423/2007 (UL 2010, L 281, str. 1) je bilo ime tožeče stranke z učinkom od 27. oktobra 2010 vpisano na seznam v Prilogi VIII k tej uredbi.
- 12 Svet je z dopisom z dne 28. oktobra 2010, ki ga je tožeča stranka prejela 29. oktobra 2010, to obvestil, da morajo po preučitvi njenega položaja glede na pripombe iz dopisa z dne 12. septembra 2010 zanjo še vedno veljati omejevalni ukrepi.
- 13 Tožeča stranka je z dopisom z dne 28. decembra 2010 izpodbijala dajanja, ki ji jih očita Svet. Tožeča stranka je zaradi izvrševanja svoje pravice do obrambe zahtevala vpogled v spis.
- 14 Tožeča stranka je v sodnem tajništvu Splošnega sodišča 7. januarja 2011 vložila tožbo v bistvu zaradi razglasitve ničnosti seznamov, navedenih v točkah 4 in 5 zgoraj, v delu, v katerem se nanašata nanjo. Ta tožba je bila vpisana pod opravilno številko T-13/11.
- 15 Svet je z dopisom z dne 22. februarja 2011 tožeči stranki posredoval izvlečke, ki se nanašajo nanjo in ki izhajajo iz predlogov za vpis, ki so jih posredovale države, kot so podani v njegovih spremnih dopisih, označenih z referencami 13413/10 EXT 5, 13414/10 EXT 5 in 6723/11.
- 16 Tožeča stranka je z dopisom z dne 29. julija 2011 znova izpodbijala obstoj dejanj, ki ji jih pripisuje Svet.
- 17 Svet je s Sklepom 2011/783/SZVP z dne 1. decembra 2011 o spremembi Sklepa 2010/413 (UL 2011, L 319, str. 71) in Izvedbeno uredbo (EU) št. 1245/2011 z dne 1. decembra 2011 o izvajanju Uredbe (EU) št. 961/2010 (UL 2011, L 319, str. 11) po ponovni preučitvi položaja tožeče stranke ohranil njeno ime na seznamih v Prilogi II k Sklepu 2010/413, kakor je bil spremenjen s Sklepom 2010/644, in v Prilogi VIII k Uredbi št. 961/2010 z učinkom od 1. oziroma 2. decembra 2011.
- 18 Svet je z dopisom z dne 5. decembra 2011 tožečo stranko obvestil, da morajo zanjo še naprej veljati omejevalni ukrepi.
- 19 Tožeča stranka je z dopisom z dne 13. januarja 2012 ponovno zahtevala vpogled v spis.
- 20 Sklep Sveta 2012/35/SZVP z dne 23. januarja 2012 o spremembi Sklepa 2010/413 (UL 2012, L 19, str. 22) je začel veljati na dan sprejetja. S členom 1, točka 7, tega sklepa je bil s tem zadenjenavedenim datumom spremenjen člen 20 Sklepa 2010/413 med drugim tako, da je bilo uvedeno novo merilo, ki zadeva zlasti finančno podporo iranski vladi.
- 21 Svet je z dopisom z dne 21. februarja 2012 tožeči stranki posredoval dokumente, ki se nanašajo na „sklep [...] z dne 1. decembra 2011 o ohranitvi omejevalnih ukrepov [zoper njo].“

- 22 S sprejetjem Uredbe Sveta (EU) št. 267/2012 z dne 23. marca 2012 o omejevalnih ukrepih proti Iranu in razveljavitvi Uredbe št. 961/2010 (UL 2012, L 88, str. 1) je bilo v člen 23(2)(d) te uredbe vstavljeno novo merilo, ki zadeva zlasti finančno podporo iranski vladi. Poleg tega je bilo ime tožeče stranke iz istih razlogov, kot so omenjeni v točki 10 zgoraj, z učinkom od 24. marca 2012 vpisano na seznam v Prilogi IX k Uredbi št. 267/2012 (v nadaljevanju skupaj s seznamoma v Prilogi II k Sklepu 2010/413, kakor je bil spremenjen s Sklepom 2010/644, in v Prilogi VIII k Uredbi št. 961/2010: sporni seznamami).
- 23 Tožeča stranka je z vlogo, vloženo v sodnem tajništvu Splošnega sodišča 4. junija 2012, svoje predloge v zadevi T-13/11 prilagodila tako, da z njimi v bistvu zahteva razglasitev ničnosti vseh spornih seznamov v delu, v katerem se nanašajo nanjo.
- 24 Splošno sodišče je s sodbo z dne 6. septembra 2013, Post Bank Iran/Svet (T-13/11, neobjavljena, EU:T:2013:402), med drugim razglasilo ničnost spornih seznamov v delu, v katerem se nanašajo na tožečo stranko, ker niso bili podprti z dokazi. Ker zoper to sodbo ni bila vložena nobena pritožba, je ta postala pravnomočna.
- 25 Svet je s Sklepom 2013/661/SZVP z dne 15. novembra 2013 o spremembi Sklepa 2010/413 (UL 2013, L 306, str. 18) in Izvedbeno uredbo (EU) št. 1154/2013 z dne 15. novembra 2013 o izvajanju Uredbe št. 267/2012 (UL 2013, L 306, str. 3) ohranil v veljavi omejevalne ukrepe, ki so bili zoper tožečo stranko sprejeti na podlagi novega merila, zlasti finančne podpore iranski vladi. Ta akta sta začela veljati 16. novembra 2013, na dan njune objave v Uradnem listu.
- 26 Tožeča stranka je v sodnem tajništvu Splošnega sodišča 29. januarja 2014 vložila tožbo za razglasitev ničnosti aktov z dne 15. novembra 2013, s katerima so bili ohranjeni omejevalni ukrepi zoper njo. Ta tožba je bila vpisana pod opravilno številko T-68/14.
- 27 Splošno sodišče je s sodbo z dne 3. maja 2016, Post Bank Iran/Svet (T-68/14, neobjavljena, EU:T:2016:263), tožbo zavrnilo in tožeči stranki naložilo plačilo stroškov.
- 28 Tožeča stranka je z dopisom z dne 25. julija 2015 Svetu predložila predhodni odškodninski zahtevek za škodo, ki naj bi ji nastala zaradi omejevalnih ukrepov, sprejetih zoper njo na podlagi Izvedbene uredbe št. 668/2010 in Sklepa 2010/413. Svet na ta dopis ni odgovoril.

Postopek in predlogi strank

- 29 Tožeča stranka je v sodnem tajništvu Splošnega sodišča to tožbo vložila 25. septembra 2015. Zadeva je bila zaradi povezanosti dodeljena prvemu senatu Splošnega sodišča.
- 30 Svet je 2. februarja 2016 vložil odgovor na tožbo.
- 31 Evropska komisija je 16. marca 2016 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila predlog za intervencijo v tem postopku v podporo predlogom Sveta.
- 32 Svet in tožeča stranka sta 12. aprila oziroma 4. maja 2016 vložila svoji stališči o predlogu za intervencijo.
- 33 S sklepom predsednice prvega senata Splošnega sodišča z dne 18. maja 2016, sprejetim v skladu s členom 144(4) Poslovnika Splošnega sodišča, je bila Komisiji dovoljena intervencija v tem sporu.
- 34 Tožeča stranka je 27. maja 2016 vložila repliko.
- 35 Svet je 22. julija 2016 vložil dupliko.

- 36 Komisija je 19. julija 2016 vložila intervencijsko vlogo. Svet in tožeča stranka sta 7. septembra oziroma 13. oktobra 2016 vložila stališči o tej vlogi.
- 37 Splošno sodišče (prvi senat) je na predlog sodnice poročevalke sprejelo ukrep procesnega vodstva, in sicer zaslišanje strank glede morebitne prekinitve postopka do izdaje odločbe Sodišča, s katero bo končan postopek v zadevi C-45/15 P, Safa Nicu Sepahan/Svet. Glavni stranki sta svoji stališči v zvezi s tem podali v za to določenem roku.
- 38 Ker se je sestava senatov Splošnega sodišča spremenila, je bila sodnica poročevalka na podlagi člena 27(5) Poslovnika razporejena v prvi senat, ki mu je bila zato ta zadeva dodeljena.
- 39 Ob upoštevanju stališč glavnih strank je predsednica prvega senata Splošnega sodišča s sklepom z dne 10. oktobra 2016 odločila, da postopek v tej zadevi prekine.
- 40 Po razglasitvi sodbe z dne 30. maja 2017, Safa Nicu Sepahan/Svet (C-45/15 P, EU:C:2017:402), je Splošno sodišče (prvi senat) na predlog sodnice poročevalke sprejelo ukrep procesnega vodstva, in sicer zaslišanje strank glede posledic, ki po njunem mnenju iz te sodbe izhajajo za to zadevo. Glavni stranki sta svoji stališči v zvezi s tem podali v za to določenem roku. Tožeča stranka je v stališču med drugim navedla, da umika svoje odškodninske zahteve v delu, v katerem se ti nanašajo na odškodnino za premoženjsko škodo.
- 41 Nobena od glavnih strank v predpisanem roku ni predlagala, naj se opravi obravnava v skladu s členom 106(1) Poslovnika.
- 42 Splošno sodišče je na podlagi člena 28 Poslovnika in na predlog prvega senata 15. decembra 2017 odločilo, da to zadevo odstopi v odločanje razširjeni sestavi.
- 43 Splošno sodišče je na predlog sodnice poročevalke odločilo, da začne ustni del postopka, da pridobi stališča glavnih strank glede morebitne združitve te zadeve z zadevo T-558/15, Iran Insurance/Svet, za ustni del postopka in da strankam zastavi nekatera vprašanja. Stranke so te zahteve izpolnile v predpisanih rokih.
- 44 Predsednica prvega senata Splošnega sodišča je s sklepom z dne 9. februarja 2018 odločila, da se ta zadeva združi z zadevo T-558/15 za ustni del postopka.
- 45 Stranke so na obravnavi 20. marca 2018 podale ustne navedbe in odgovorile na ustna vprašanja Splošnega sodišča. V svojih odgovorih je tožeča stranka zlasti izpostavila nezakonnost, ki je bila ugotovljena v sodbi z dne 6. septembra 2013, Post Bank Iran/Svet (T-13/11, neobjavljena, EU:T:2013:402), in ki jo je navajala v utemeljitev svojega odškodninskega zahtevka, kar je bilo vneseno v zapisnik obravnave.
- 46 Tožeča stranka po spremembi svojih predlogov (glej točko 40 zgoraj) Splošnemu sodišču v bistvu predlaga, naj:
- Svetu naloži, naj ji zaradi povračila nepremoženjske škode, ki ji je nastala, ker je bilo njeno ime na podlagi Sklepa 2010/644, Uredbe št. 961/2010, Sklepa 2011/783, Izvedbene uredbe št. 1245/2011 in Uredbe št. 267/2012 nezakonito vpisano na sporne sezname od julija 2010 do novembra 2013, plača odškodnino v višini 1.000.000 EUR;
 - Svetu naloži plačilo stroškov.

- 47 Svet Splošnemu sodišču v bistvu predlaga, naj:
- tožbo deloma zavrže zaradi nepristojnosti za odločanje o njej, v preostalem pa naj jo kot očitno neutemeljeno zavrne;
 - tožeči stranki naloži plačilo stroškov.
- 48 Komisija predlaga, naj se tožba v celoti zavrne.

Pravo

Pristojnost Splošnega sodišča za odločanje o tožbi

- 49 Svet, ki ga podpira Komisija, v dupliki meni, da v delu, v katerem tožeča stranka svoj odškodninski zahtevek opira na nezakonitost vpisa njenega imena na seznam v Prilogi II k Sklepu 2010/413, kakor je bil spremenjen s Sklepom 2010/644, Splošno sodišče ni pristojno za odločanje o tej tožbi, ker člen 275, drugi odstavek, PDEU Splošnemu sodišču ne daje pristojnosti, da odloča o odškodninskem zahtevku, ki temelji na nezakonitosti akta, ki spada v okvir skupne zunanje in varnostne politike (SZVP).
- 50 Tožeča stranka v pisnih odgovorih na vprašanja Splošnega sodišča (točka 43 zgoraj) navaja, da je ugovor nedopustnosti Sveta nedopusten, ker je prepozen in ker ni utemeljen, saj so bili akti SZVP v tem primeru izvedeni z uredbami, sprejetimi na podlagi člena 215 PDEU.
- 51 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je treba ugovor nedopustnosti, ki je bil navajan v fazi duplike, medtem ko bi bil lahko navajan v fazi odgovora na tožbo, šteti za prepozen (glej v tem smislu sodbo z dne 18. februarja 2016, Jannatian/Svet, T-328/14, neobjavljena, EU:T:2016:86, točka 29). Ta ugovor nedopustnosti, ki bi ga Svet lahko navajal v fazi odgovora na tožbo, je tako prepozen in kot tak nedopusten.
- 52 Vendar pa lahko Splošno sodišče v skladu s členom 129 Poslovnika po uradni dolžnosti in po opredelitvi glavnih strank kadar koli odloči, ali morda niso izpolnjene absolutne procesne predpostavke, med katere v skladu s sodno prakso spada pristojnost sodišča Evropske unije za odločanje o tožbi (glej v tem smislu sodbi z dne 18. marca 1980, Ferriera Valsabbia in drugi/Komisija, 154/78, 205/78, 206/78, od 226/78 do 228/78, 263/78, 264/78, 31/79, 39/79, 83/79 in 85/79, EU:C:1980:81, točka 7, in z dne 17. junija 1998, Svenska Journalistförbundet/Svet, T-174/95, EU:T:1998:127, točka 80).
- 53 Iz člena 24(1), drugi pododstavek, šesti stavek, PEU in člena 275, prvi odstavek, PDEU pa izhaja, da Sodišče Evropske unije načeloma ni pristojno glede določb primarnega prava v zvezi s SZVP in pravnih aktov, ki so sprejeti na njihovi podlagi. Sodišči Unije sta v skladu s členom 275, drugi odstavek, PDEU le izjemoma pristojni na področju SZVP. Ta pristojnost po eni strani obsega nadzor spoštovanja člena 40 PEU in po drugi strani ničnostne tožbe posameznikov v skladu s pogoji iz člena 263, četrti odstavek, PDEU zoper omejevalne ukrepe, ki jih Svet sprejme v okviru SZVP. Vendar pa člen 275, drugi odstavek, PDEU Sodišču Evropske unije ne daje nobene pristojnosti za odločanje o kakršni koli odškodninski tožbi (sodba z dne 18. februarja 2016, Jannatian/Svet, T-328/14, neobjavljena, EU:T:2016:86, točka 30).
- 54 Iz tega sledi, da odškodninska tožba za povrnitev škode, ki naj bi nastala zaradi sprejetja akta s področja SZVP, ni v pristojnosti Splošnega sodišča (sodba z dne 18. februarja 2016, Jannatian/Svet, T-328/14, neobjavljena, EU:T:2016:86, točka 31).

- 55 Po drugi strani pa je bilo Splošno sodišče v skladu s členom 215 PDEU vedno spoznano za pristojno za odločanje o zahtevku za povrnitev škode, ki naj bi osebi ali subjektu nastala zaradi omejevalnih ukrepov, sprejetih zoper njiju (glej v tem smislu sodbi z dne 11. julija 2007, Sison/Svet, T-47/03, neobjavljena, EU:T:2007:207, točke od 232 do 251, in z dne 25. novembra 2014, Safa Nicu Sepahan/Svet, T-384/11, EU:T:2014:986, točke od 45 do 149).
- 56 V tem primeru so bili omejevalni ukrepi, ki so bili sprejeti zoper tožečo stranko s Sklepom 2010/644 in Sklepom 2011/783, izvedeni z Uredbo št. 961/2010, Izvedbeno uredbo št. 1245/2011 in Uredbo št. 267/2012, ki so bile sprejete v skladu s členom 215 PDEU.
- 57 Iz tega sledi, da Splošno sodišče sicer ni pristojno za odločanje o odškodninskem zahtevku tožeče stranke v delu, v katerem želi pridobiti povračilo škode, ki naj bi ji nastala zaradi omejevalnih ukrepov, sprejetih zoper njo v Sklepu 2010/644 in Sklepu 2011/783, je pa pristojno za obravnavo tega zahtevka v delu, katerem se nanaša na povračilo škode, ki naj bi tožeči stranki nastala zaradi izvedbe teh ukrepov z Uredbo št. 961/2010, Izvedbeno uredbo št. 1245/2011 in Uredbo št. 267/2012 (v nadaljevanju: sporni akti).
- 58 To tožbo je zato treba obravnavati le v delu, v katerem se nanaša na povračilo škode, ki naj bi tožeči stranki nastala zato, ker so bili omejevalni ukrepi, sprejeti zoper njo v Sklepu 2010/644 in Sklepu 2011/783, izvedeni s spornimi akti.

Dopustnost tožbe

- 59 Komisija, ne da bi ugovor uveljavljala z ločeno vlogo, navaja, da je bila ta tožba ob upoštevanju datuma njene vložitve, in sicer 25. septembra 2015, vložena po petletnem roku iz člena 46 Statuta Sodišča Evropske unije v delu, v katerem se nanaša na odškodnino za škodo, ki naj bi nastala pred 25. oktobrom 2010. V skladu s sodno prakso naj bi bilo to tožbo torej treba razglasiti za delno nedopustno. Po mnenju Komisije se delno zastaranje tožbe lahko izpostavi po uradni dolžnosti kot vprašanje javnega reda.
- 60 Svet meni, da se vprašanje zastaranja v tem primeru ne zastavlja, ker tožeča stranka odškodnino zahteva le za vpis svojega imena na sporne sezname po 25. septembru 2010. Vseeno pa navaja, da če bi bil podan položaj zastaranja, se to lahko izpostavi po uradni dolžnosti kot vprašanje javnega reda.
- 61 Tožeča stranka predlaga zavrženje tega ugovora nedopustnosti kot nedopustnega in navaja, da ga Splošno sodišče ne more preizkusiti po uradni dolžnosti, ker ne gre za absolutno procesno predpostavko. V vsakem primeru naj ta ugovor nedopustnosti ne bi bil utemeljen. Tožeča stranka dodaja, da je to vprašanje zastaranja postalo brezpredmetno zaradi umika njenega odškodninskega zahtevka za premoženjsko škodo.
- 62 Glede tega ugovora nedopustnosti, ki ga navaja Komisija, je treba poudariti, da predlogi Sveta za zavrnitev te tožbe nikakor ne temeljijo na delnem zastaranju zahtevka, ki je podlaga te tožbe. V skladu s členom 40, četrti odstavek, in členom 53, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije ter členom 142(1) Poslovnika se lahko z intervencijo le v celoti ali delno podprejo predlogi ene od glavnih strank. Poleg tega v skladu s členom 142(3) Poslovnika intervenient sprejme postopek v stanju, v katerem je, ko vanj vstopi.
- 63 Iz tega izhaja, da intervenient ni upravičen samostojno uveljavljati ugovora nedopustnosti in da Splošno sodišče torej ni dolžno preizkusiti razlogov, ki jih navaja izključno intervenient in ki niso absolutne procesne predpostavke (glej v tem smislu sodbi z dne 24. marca 1993, CIRFS in drugi/Komisija, C-313/90, EU:C:1993:111, točka 22, in z dne 3. julija 2007, Au Lys de France proti Komisiji, T-458/04, neobjavljena, EU:T:2007:195, točka 32).

- 64 Poleg tega je bilo že razsojeno, da ker tožbo zaradi nepogodbene odgovornosti Unije na podlagi člena 340 PDEU urejajo splošna načela, ki so skupna pravnim redom držav članic, in ker je primerjalna preučitev pravnih sistemov držav članic pokazala, da praviloma in z nekaj izjemami sodišče po uradni dolžnosti ne more izpostaviti razloga zastaranja tožbe, ni treba po uradni dolžnosti preizkusiti problema morebitnega zastaranja zadevne tožbe (sodbi z dne 30. maja 1989, Roquette frères/Komisija, 20/88, EU:C:1989:221, točki 12 in 13, in z dne 8. novembra 2012, Evropaiki Dynamiki/Komisija, C-469/11 P, EU:C:2012:705, točka 51).
- 65 Zato je treba ugovor nedopustnosti Komisija zavreči kot nedopusten.

Dopustnost dokazov, predloženih v prilogi k repliki

- 66 Svet v dupliki ob podpori Komisije predlaga, naj se kot prepozni in zato nedopustni zavržejo dokazi, predloženi v prilogah od R.1 do R.15 k repliki. Po njegovem mnenju bi v skladu s sodno prakso ti dokazi lahko bili oziroma morali biti predloženi v fazi tožbe.
- 67 Svet in Komisija v pisnih odgovorih na vprašanja Splošnega sodišča (glej točko 43 zgoraj) priznavata, da zaradi spremembe tožbenega predloga (glej točko 40 zgoraj) ni več treba odločiti o dopustnosti dokazov, predloženih v prilogah od R.2 do R.15 k repliki, ki se nanašajo samo na premoženjsko škodo, ki naj bi nastala tožeči stranki.
- 68 Tožeča stranka tudi priznava, da zaradi spremembe njenega predloga (glej točko 40 zgoraj) ugovor nedopustnosti ostaja upošteven le glede priloge R.1 k repliki. Predlaga zavrnitev ugovora nedopustnosti, ker priloga R.1 k repliki zajema dodatne dokaze za dejstva, ki so že izkazana v tožbi, ti dokazi pa so potrebni za izpodbitje trditev Sveta v odgovoru na tožbo. Svet naj bi lahko v polni meri izvrševal svojo pravico do obrambe glede teh dokazov v dupliki. Tudi Komisija naj bi imela možnost preveriti in preučiti te dokaze.
- 69 V tem primeru iz spremenjenega predloga tožeče stranke izhaja, da je predmet te tožbe odškodninski zahtevki za nepremoženjsko škodo, ki naj bi ji nastala, ker je Svet sprejel sporne akte. Gre torej za tožbo, s katero želi tožeča stranka uveljavljati nepogodbeno odgovornost Unije.
- 70 V skladu z ustaljeno prakso pa mora tožeča stranka v okviru tožbe zaradi nepogodbene odgovornosti sodišču Unije predložiti dokaze za ugotovitev obstoja in obsega škode, ki naj bi ji nastala (glej sodbo z dne 28. januarja 2016, Zafeiropoulos/Cedefop, T-537/12, neobjavljena, EU:T:2016:36, točka 91 in navedena sodna praksa, in sodbo z dne 26. aprila 2016, Strack/Komisija, T-221/08, EU:T:2016:242, točka 308 (neobjavljena)).
- 71 Res je sodišče Unije priznalo, da v nekaterih primerih, zlasti ko je težko količinsko opredeliti zatrjevano škodo, ni nujno potrebno, da se v tožbi navede njen natančen obseg niti da se navede znesek zahtevane odškodnine (glej sodbo z dne 28. februarja 2013, Inalca in Cremonini/Komisija, C-460/09 P, EU:C:2013:111, točka 104 in navedena sodna praksa).
- 72 Tožba v tej zadevi je bila vložena 25. septembra 2015. V njej je tožeča stranka količinsko opredelila nepremoženjsko škodo, ki naj bi ji nastala, z opiranjem na dokaze, ki so priloženi tej tožbi.
- 73 Najprej je treba opozoriti, da mora v skladu s členom 76(f) Poslovnika, ki je začel veljati 1. julija 2015 in ki se torej uporablja za to tožbo, vsaka tožba po potrebi vsebovati dokaze in dokazne predloge.
- 74 Poleg tega člen 85(1) Poslovnika določa, da se dokazi predložijo in dokazni predlogi podajo v okviru prve izmenjave vlog. V odstavku 2 istega člena je dodano, da lahko stranke v utemeljitev svojih trditev dokaze predložijo ali dokazne predloge podajo še v repliki in dupliki, če upravičijo zamudo pri njihovi

predložitvi. V tem zadnjenavedenem primeru Splošno sodišče v skladu s členom 85(4) Poslovnika odloči o dopustnosti predloženih dokazov ali podanih dokaznih predlogov po tem, ko drugim strankam omogoči, da glede njih predstavijo stališče.

- 75 Pravilo o prekluziji iz člena 85(1) Poslovnika ne zadeva nasprotnega dokaza in razširitve podanih dokaznih predlogov zaradi nasprotnega dokaza nasprotne stranke (glej sodbo z dne 22. junija 2017, Biogena Naturprodukte/EUIPO (ZUM wohl), T-236/16, EU:T:2017:416, točka 17 in navedena sodna praksa).
- 76 Iz sodne prakse v zvezi z uporabo pravila o prekluziji iz člena 85(1) Poslovnika izhaja, da morajo stranke obrazložiti zamudo pri predložitvi svojih novih dokazov ali pri podajanju novih dokaznih predlogov (sodba z dne 18. septembra 2008, Angé Serrano in drugi/Parlament, T-47/05, EU:T:2008:384, točka 54) in da je sodišče Unije pristojno za preveritev utemeljenosti razloga za zamudo pri predložitvi teh dokazov ali pri podaji teh dokaznih predlogov in, odvisno od primera, njihove vsebine ter da ima sodišče Unije, če ta prepozna predložitev oziroma podaja ni pravno zadostno utemeljena, pristojnost, da jih zavrne (sodba z dne 14. aprila 2005, Gaki-Kakouri/Sodišče, C-243/04 P, neobjavljena, EU:C:2005:238, točka 33, in z dne 18. septembra 2008, Angé Serrano in drugi/Parlament, T-47/05, EU:T:2008:384, točka 56).
- 77 Razsojeno je že bilo, da je to, da stranka prepozno predloži dokaze ali poda dokazne predloge, mogoče upravičiti z dejstvom, da ta stranka prej ni mogla razpolagati z zadevnimi dokazi, ali s tem, da prepozna predložitev nasprotne stranke upravičuje, da se spis dopolni, tako da se zagotovi spoštovanje načela kontradiktornosti (sodba z dne 14. aprila 2005, Gaki-Kakouri/Sodišče, C-243/04 P, neobjavljena, EU:C:2005:238, točka 32, in z dne 18. septembra 2008, Angé Serrano in drugi/Parlament, T-47/05, EU:T:2008:384, točka 55).
- 78 V tem primeru je tožeča stranka predložila nekaj dokazov v utemeljitev odškodninskega zahtevka za domnevno nepremoženjsko škodo v prilogi R.1 k repliki, ne da bi podala natančno utemeljitev glede zamude pri njihovi predložitvi.
- 79 Kolikor se tožeča stranka v svojih odgovorih na vprašanja Splošnega sodišča (glej točko 43 zgoraj) opira na to, da priloga R.1 k repliki zajema dodatne dokaze za dejstva, ki so že bila izkazana v tožbi, je treba to utemeljitev zvrniti kot brezpredmetno, ker zgolj okoliščina, da naj bi bila dejstva že dokazana, ne more upravičiti prepozne predložitve novih dokazov.
- 80 Kolikor v teh odgovorih trdi, da priloga R.1 k repliki zajema dokaze, ki so potrebni za izpodbitje trditve, ki jih je Svet navajal v odgovoru na tožbo, je treba poudariti, da je tožeča stranka dokaze iz te priloge predložila samo zato, da se v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 70 zgoraj, dokaže obstoj in obseg zatrjevane nepremoženjske škode, kot je bila količinsko opredeljena v tožbi, ne pa zato, da se izpodbijejo dokazi, ki naj bi jih Svet predložil v prilogi k temu odgovoru na tožbo. Dejstva, da je v tem odgovoru na tožbo Svet navajal, da tožeča stranka ni pravno zadostno dokazala obstoja in obsega domnevno nastale škode, ni mogoče analizirati kot nasprotni dokaz v smislu sodne prakse, navedene v točki 75 zgoraj, in ne omogoča, da se za dokaze iz priloge R.1 k repliki šteje, da so razširitev dokaznih predlogov, podanih zaradi nasprotnega dokaza, niti da se šteje, da je prepozna predložitev teh dokazov zato upravičena s potrebo po odgovoru na trditve Sveta in zagotovitvi spoštovanja načela kontradiktornosti.
- 81 Iz tega sledi, da je treba dokaze, predložene v prilogi R.1 k repliki, zavreči kot nedopustne in torej ne bodo upoštevani v fazi vsebinske obravnave tožbe.

Vsebinska obravnava

- 82 Na podlagi člena 340, drugi odstavek, PDEU „v primeru nepogodbene odgovornosti [...] Unija v skladu s splošnimi načeli, ki so skupna pravnim ureditvam držav članic, nadomesti kakršno koli škodo, ki so jo povzročile njene institucije ali njeni uslužbenci pri opravljanju svojih dolžnosti“. V skladu z ustaljeno sodno prakso mora biti za uveljavljanje nepogodbene odgovornosti Unije v smislu člena 340, drugi odstavek, PDEU zaradi nezakonitega ravnanja njenih organov izpolnjenih več pogojev, in sicer nezakonitost ravnanja, ki se očita institucijam, dejanskost škode ter obstoj vzročne zveze med zatrjevanim ravnanjem in uveljavljano škodo (glej sodbe z dne 9. septembra 2008, FIAMM in drugi/Svet in Komisija, C-120/06 P in C-121/06 P, EU:C:2008:476, točka 106 in navedena sodna praksa; z dne 11. julija 2007, Schneider Electric/Komisija, T-351/03, EU:T:2007:212, točka 113, in z dne 25. novembra 2014, Safa Nicu Sepahan/Svet, T-384/11, EU:T:2014:986, točka 47).
- 83 V utemeljitev te tožbe tožeča stranka trdi, da so trije zgoraj navedeni pogoji v obravnavani zadevi izpolnjeni.
- 84 Svet ob podpori Komisije predlaga zavrnitev te tožbe kot neutemeljene, ker tožeča stranka ni predložila, kot bi morala, dokaza, da so vsi pogoji za nepogodbeno odgovornost Unije v tem primeru izpolnjeni.
- 85 V skladu z ustaljeno sodno prakso so pogoji za nepogodbeno odgovornost Unije v smislu člena 340, drugi odstavek, PDEU, kot so že bili naštet v točki 82 zgoraj, kumulativni (sodba z dne 7. decembra 2010, Fahas/Svet, T-49/07, EU:T:2010:499, točki 92 in 93, in sklep z dne 17. februarja 2012, Dagher/Svet, T-218/11, neobjavljen, EU:T:2012:82, točka 34). Iz tega sledi, da je treba, kadar eden od teh pogojev ni izpolnjen, tožbo v celoti zavrniti (sodba z dne 26. oktobra 2011, Dufour/ECB, T-436/09, EU:T:2011:634, točka 193).
- 86 V tem primeru je torej treba preveriti, ali je tožeča stranka, kot bi morala, predložila dokaz o nezakonitosti ravnanja, ki ga očita Svetu, in sicer sprejetje spornih aktov, o obstoju nepremoženjske škode, ki naj bi ji nastala, in o obstoju vzročne zveze med tem sprejetjem in škodo, ki jo zatrjuje.

Zatrjevana nezakonitost

- 87 Tožeča stranka trdi, da je pogoj nezakonitosti ravnanja institucije izpolnjen, ker je Svet s sprejetjem spornih aktov dovolj resno kršil pravno pravilo, katerega namen je posameznikom dati pravice, tako da je v skladu s sodno prakso podana nepogodbena odgovornost Unije.
- 88 V zvezi s tem tožeča stranka navaja, da sta vpis in ohranitev njenega imena na spornih seznamih na podlagi spornih aktov očitno nezakonita, kot je to razsodilo Splošno sodišče v sodbi z dne 6. septembra 2013, Post Bank Iran/Svet (T-13/11, neobjavljena, EU:T:2013:402). Poleg tega naj bi bil namen pravnih določb, ki naj bi bile v tem primeru kršene, zlasti varstvo individualnih interesov zadevnih oseb in subjektov, ki jim te določbe dajejo pravice (glej v tem smislu in po analogiji sodbo z dne 25. novembra 2014, Safa Nicu Sepahan/Svet, T-384/11, EU:T:2014:986, točki 57 in 58).
- 89 Po mnenju tožeče stranke dovolj resno kršitev teh določb pomeni dejstvo, da je Svet vpisal ali ohranil ime osebe na seznamih, čeprav ni imel informacij ali dokazov, ki bi pravno zadostno izkazovali utemeljenost sprejetih omejevalnih ukrepov (glej v tem smislu in po analogiji sodbo z dne 25. novembra 2014, Safa Nicu Sepahan/Svet, T-384/11, EU:T:2014:986, točke 59, 63 in 68). V tem primeru naj bi Svet sprejel sporne akte, katerih učinek je bil, da so bili od julija 2010 do novembra 2013 zoper tožečo stranko sprejeti omejevalni ukrepi brez kakršnega koli dokaza o ravnanju, ki se ji je pripisovalo.

- 90 Nazadnje, tožeča stranka ocenjuje, da Svet ne more trditi, da so bile določbe, ki jih je kršil, nedoločne, dvoumne ali nejasne, ker je bilo, ko so bili sporni akti sprejeti, jasno, da mora Svet predložiti dokaze v utemeljitev omejevalnih ukrepov, ki jih je sprejel.
- 91 Svet, ki ga podpira Komisija, ne prereka nezakonnosti spornih aktov, vendar meni, da zaradi nje ni podana nepogodbena odgovornost Unije, ker ne gre za dovolj resno kršitev pravnega pravila, katerega namen je posameznikom dati pravice. Taka kršitev naj bi bila lahko podana le, če bi bilo v skladu s sodno prakso dokazano, da je Svet grobo in očitno kršil meje svoje diskrecijske pravice, za kar naj v tem primeru ne bi šlo.
- 92 Splošno sodišče je v sodbi z dne 6. septembra 2013, Post Bank Iran/Svet (T-13/11, neobjavljena, EU:T:2013:402), ugotovilo nezakonnost spornih aktov.
- 93 Vendar je treba opozoriti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Splošnega sodišča ugotovitev nezakonnosti pravnega akta, ne glede na to, da je ta obžalovanja vredna, ne zadošča za ugotovitev, da je pogoj za nepogodbeno odgovornost Unije glede nezakonnosti ravnanja, očitane institucijam, izpolnjen (sodba z dne 25. novembra 2014, Safa Nicu Sepahan/Svet, T-384/11, EU:T:2014:986, točka 50; glej v tem smislu tudi sodbi z dne 6. marca 2003, Dole Fresh Fruit International/Svet in Komisija, T-56/00, EU:T:2003:58, točke od 72 do 75, in z dne 23. novembra 2011, Sison/Svet, T-341/07, EU:T:2011:687, točka 31). Morebitna razglasitev ničnosti enega ali več aktov Sveta, iz katerih izvira škoda, ki jo zatrjuje tožeča stranka – tudi če je bilo o taki ničnosti odločeno s sodbo Splošnega sodišča, razglašeno pred vložitvijo odškodninske tožbe – torej ne pomeni neovrgljivega dokaza za dovolj resno kršitev s strani te institucije, ki bi *ipso jure* omogočala ugotovitev nepogodbene odgovornosti Unije (sodba z dne 13. decembra 2017, HTTS/Svet, T-692/15, v pritožbenem postopku, EU:T:2017:890, točka 48).
- 94 Pogoj glede obstoja nezakonnitega ravnanja institucij Unije zahteva dovolj resno kršitev pravnega pravila, katerega namen je posameznikom dati pravice (glej sodbo z dne 30. maja 2017, Safa Nicu Sepahan/Svet, C-45/15 P, EU:C:2017:402, točka 29 in navedena sodna praksa).
- 95 Namen zahteve po dovolj resni kršitvi pravnega pravila, katerega namen je posameznikom dati pravice, je, da se ne glede na naravo zadevnega nezakonnitega akta izogne tveganju, da obveznost plačila škode, ki jo zatrjujejo zadevne osebe, povzroči oviranje zmožnosti zadevne institucije, da polno izvršuje svoje pristojnosti v splošnem interesu, tako v okviru svoje normativne dejavnosti in dejavnosti, ki zajemajo odločitve ekonomske politike, kot tudi glede svoje upravne pristojnosti, pri čemer pa posamezniki ne nosijo posledic očitnih in neopravičljivih kršitev (glej sodbo z dne 23. novembra 2011, Sison/Svet, T-341/07, EU:T:2011:687, točka 34 in navedena sodna praksa; sodba z dne 25. novembra 2014, Safa Nicu Sepahan/Svet, T-384/11, EU:T:2014:986, točka 51).
- 96 Po opredelitvi pravnih pravil, katerih kršitev v tem primeru zatrjuje tožeča stranka, je treba preučiti, prvič, ali je namen teh pravil, da posameznikom dajejo pravice, in drugič, ali je Svet storil dovolj resno kršitev teh pravil.

– *Pravna pravila, katerih kršitev se zatrjuje*

- 97 Tožeča stranka je na obravnavi v odgovor na ustna vprašanja Splošnega sodišča glede pravnih pravil, katerih kršitev je bila ugotovljena v sodbi z dne 6. septembra 2013, Post Bank Iran/Svet (T-13/11, neobjavljena, EU:T:2013:402), navedla, da se sklicuje le na ugotovitev v točkah 133 in 134 te sodbe, da sporni akti v delu, v katerem se z njimi uporablja merilo „pomoči“ osebi ali subjektu, katerega ime je vpisano na sezname, da krši omejevalne ukrepe ali da se jim izogne, niso bili utemeljeni, saj niso bili podprti z dokazi in so v bistvu kršili člen 20(1)(b) Sklepa 2010/413, člen 16(2)(b) Uredbe št. 961/2010 in člen 23(2)(b) Uredbe št. 267/2012.

– *Vprašanje, ali je namen pravnih pravil, katerih kršitev se zatrjuje, dati pravice posameznikom.*

- 98 Iz sodne prakse izhaja, da je namen določb, v katerih so taksativno naštetih pogoji, v katerih je mogoče sprejeti omejevalne ukrepe, v bistvu varstvo individualnih interesov oseb in subjektov, na katere se te ukrepi lahko nanašajo, z omejitvijo primerov, v katerih se taki ukrepi lahko zakonito uporabijo (glej v tem smislu sodbo z dne 25. novembra 2014, *Safa Nicu Sepahan/Svet*, T-384/11, EU:T:2014:986, točka 57; glej tudi v tem smislu in po analogiji sodbo z dne 23. novembra 2011, *Sison/Svet*, T-341/07, EU:T:2011:687, točka 51).
- 99 Te določbe tako zagotavljajo varstvo individualnih interesov oseb in subjektov, na katere bi se lahko nanašali omejevalni ukrepi, in jih je zato treba obravnavati kot pravna pravila, katerih namen je posameznikom dati pravice. Če zadevni materialnopravni pogoji niso izpolnjeni, ima zadevna oseba oziroma subjekt namreč pravico, da se mu omejevalni ukrepi ne naložijo. Taka pravica nujno pomeni, da lahko oseba oziroma subjekt, ki se mu omejevalni ukrepi naložijo pod pogoji, ki niso predvideni z zadevnimi določbami, zahteva odškodnino za škodne posledice teh ukrepov, če se izkaže, da njihova naložitev temelji na dovolj resni kršitvi materialnopravnih pravil, ki jih je uporabil Svet (glej v tem smislu sodbo z dne 25. novembra 2014, *Safa Nicu Sepahan/Svet*, T-384/11, EU:T:2014:986, točka 58; glej v tem smislu in po analogiji tudi sodbo z dne 23. novembra 2011, *Sison/Svet*, T-341/07, EU:T:2011:687, točka 52 in navedena sodna praksa).
- 100 Iz tega sledi, da so pravila, katerih kršitev v tem primeru zatrjuje tožeča stranka, pravna pravila, ki dajejo pravice posameznikom, med katerimi je tožeča stranka kot oseba, na katero se sporni akti nanašajo.

– *Vprašanje, ali je Svet storil dovolj resno kršitev pravnih pravil, katerih kršitev se zatrjuje*

- 101 Sodišče je že imelo priložnost pojasniti, da se za kršitev pravnega pravila, ki posameznikom daje pravice, lahko šteje, da je dovolj resna, kadar zadevna institucija očitno in resno krši meje svoje diskrecijske pravice, pri čemer sta dejavnika, ki ju je treba v zvezi s tem upoštevati, zlasti stopnja jasnosti in natančnosti kršenega pravila ter obseg diskrecijske pravice, ki jo kršeno pravilo dopušča organu Unije (glej sodbo z dne 30. maja 2017, *Safa Nicu Sepahan/Svet*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, točka 30 in navedena sodna praksa).
- 102 Iz sodne prakse je razvidno, da kadar ima ta organ le močno omejeno diskrecijsko pravico ali je celo nima, lahko zgolj kršitev prava Unije zadošča za ugotovitev obstoja dovolj resne kršitve (glej sodbo z dne 11. julija 2007, *Sison/Svet*, T-47/03, neobjavljena, EU:T:2007:207, točka 235 in navedena sodna praksa).
- 103 Iz sodne prakse nazadnje izhaja, da je kršitev prava Unije v vsakem primeru dovolj resna, če še vedno obstaja, čeprav je bila razglašena sodba, v kateri je bila ugotovljena očitana kršitev, ali je bila izdana sodba v postopku predhodnega odločanja ali pa sprejeta ustaljena sodna praksa sodišča Unije na zadevnem področju, iz katerih izhaja, da je obravnavano ravnanje kršitev (glej sodbo z dne 30. maja 2017, *Safa Nicu Sepahan/Svet*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, točka 31 in navedena sodna praksa).
- 104 Ko je Svet sprejel sporne akte, in sicer med 25. oktobrom 2010 in 23. marcem 2012, je iz sodne prakse že jasno in natančno izhajalo, da mora Svet v primeru izpodbijanja predložiti informacije in dokaze, ki izkazujejo, da so pogoji za uporabo merila „pomoči“ pri kršitvi omejevalnih ukrepov ali pri tem, da se jim izogne, navedenega v členu 20(1)(b) Sklepa 2010/413, členu 16(2)(b) Uredbe št. 961/2010 in členu 23(2)(b) Uredbe št. 267/2012, izpolnjeni. Poleg tega je bilo Sodišče že pozvano, naj na podlagi sodne prakse, ki se časovno umešča pred sprejetje spornih aktov, ugotovi, da je obveznost Sveta, da v primeru izpodbijanja predloži informacije ali dokaze, ki podpirajo omejevalne ukrepe, sprejete zoper osebo ali subjekt, izhajala iz ustaljene sodne prakse (glej sodbo z dne 30. maja 2017, *Safa Nicu Sepahan/Svet*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, točke od 35 do 40 in navedena sodna praksa).

- 105 Poleg tega in ker obveznost Sveta, da preveri in dokaže utemeljenost omejevalnih ukrepov, sprejetih zoper osebo ali subjekt, pred sprejetjem teh ukrepov, narekuje spoštovanje temeljnih pravic zadevne osebe ali subjekta in zlasti njegove pravice do učinkovitega sodnega varstva, ta institucija v zvezi s tem nima diskrecijske pravice (sodba z dne 18. februarja 2016, Jannatian/Svet, T-328/14, neobjavljena, EU:T:2016:86, točka 52; glej v tem smislu tudi sodbo z dne 25. novembra 2014, Safa Nicu Sepahan/Svet, T-384/11, EU:T:2014:986, točke od 59 do 61). Tako Svet v tem primeru v okviru izvrševanja te obveznosti ni imel nobene diskrecijske pravice.
- 106 Svet je s tem, da ni spoštoval svoje obveznosti, da utemelji sporne akte, zato v tem primeru storil dovolj resno kršitev pravnega pravila, ki posamezniku, in sicer tožeči stranki, daje pravice.
- 107 Pogoj glede nezakonnosti ravnanja, ki se očita Svetu, in sicer sprejetje spornih aktov, je zato v zvezi z pravnimi pravili, ki jih navaja tožeča stranka in katerih kršitev je ugotovljena v točkah 133 in 134 sodbe z dne 6. septembra 2013, Post Bank Iran/Svet (T-13/11, neobjavljena, EU:T:2013:402), izpolnjen.

Zatrjevana škoda in obstoj vzročne zveze med nezakonnostjo očitane ravnanja in to škodo

- 108 Tožeča stranka trdi, da je dokazala dejanskost in gotovost nepremoženjske škode, ki ji je nastala zaradi spornih aktov. Navaja, da so ji sporni akti, ker so okrnili njen ugled, povzročili veliko nepremoženjsko škodo, ki jo *ex aequo et bono* ocenjuje v znesku 1 milijona EUR, kot je že navedla v svojem dopisu Svetu z dne 25. julija 2015. V zvezi s tem trdi, da je v primerljivem položaju sodišče Unije že ugotovilo in prisodilo odškodnino za nepremoženjsko škodo družbe, ki ustreza okrnitvi njenega ugleda (sodba z dne 25. novembra 2014, Safa Nicu Sepahan/Svet, T-384/11, EU:T:2014:986, točki 80 in 83).
- 109 Tožeča stranka v nasprotju s tem, kar Svet navaja z opiranjem na sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju: ESČP), in sicer sodbo ESČP z dne 19. julija 2011, Uj proti Madžarski (CE:ECHR:2011:0719JUD002395410), ocenjuje, da imajo družbe nepremoženjsko dimenzijo in jim lahko nastane nepremoženjska škoda, na primer zaradi okrnitve njihovega ugleda in ogrožitve njihove zmožnosti, da opravljajo svoje poslovne dejavnosti. Sklicevanje Sveta na to sodbo ESČP naj bi bilo neustrezno, ker je to sodišče varstvo ugleda preučilo le glede na možne omejitve svobode izražanja. Ohranitev dobrega ugleda naj bi bila posebej pomemben element na bančnem trgu, na katerem tožeča stranka posluje, ker naj bi ta trg temeljil na zaupanju med subjekti. Tožeča stranka trdi, da je imela pred sprejetjem spornih aktov dober ugled na mednarodni ravni, o čemer naj bi pričalo dejstvo, da je na tej ravni opravljala bančne dejavnosti. Poleg tega naj bi v Iranu veliko vložila v oglaševanje svojih mednarodnih storitev, zato da bi se pokazala kot mednarodni finančni gospodarski subjekt. Sporni akti, ki naj bi njeno ime povezali s hudo grožnjo mednarodnemu miru in varnosti ter privedli do neprostovoljne ukinitve njenih dejavnosti v Uniji, naj bi negativno posegli v njen ugled. Ponovna vzpostavitev odnosov s poslovnimi partnerji iz sektorja, kot je Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (SWIFT), in z njenimi nekdanjimi strankami na mednarodnem finančnem trgu naj bi bila draga. V vsakem primeru naj bi bila v poslovnem sektorju, takoj ko subjekt neprostovoljno preneha svoje dejavnosti, okrnitev njegovega ugleda in njegove kredibilnosti očitna in neizogibna. Za povrnitev ugleda tožeče stranke naj bi bilo treba izvesti svetovno oglaševalsko kampanjo, katere ocenjeni strošek je 45 milijonov ameriških dolarjev (USD) (približno 38,7 milijona EUR). Ker tožeča stranka sama še ni natančno ocenila stroškov v zvezi s povrnitvijo svojega ugleda, bi Splošno sodišče v okviru pripravljalnega ukrepa lahko imenovalo neodvisnega izvedenca, da opravi to oceno. Nazadnje, tožeča stranka meni, da ni treba dokazati, da je za povrnitev svojega ugleda imela stroške, zlasti oglaševalske. Zadoščalo naj bi sklicevanje na obstoj okrnitve njenega ugleda, katerega povrnitev njuno terjaja znatne stroške.
- 110 Svet, ki ga podpira Komisija, meni, da pogoj v zvezi z obstojem škode v obravnavanem primeru ni izpolnjen. Sporni akti naj ne bi bili sankcije kazenske narave, ki so naložene tožeči stranki, njihov cilj pa naj ne bi bil, da ji povzročijo škodo. Zadevali naj bi le preprečevanje širjenja jedrskega orožja. Tako naj tožeča stranka ne bi bila stigmatizirana kot organizacija, ki kot taka predstavlja grožnjo

mednarodnemu miru in varnosti, poleg tega pa naj ta ne bi predložila nobenega dokaza v tem smislu. Opredeljena naj bi bila le kot oseba, ki je posredovala v poslovnih dejavnostih, povezanih s širjenjem jedrskega orožja, kar naj bi zadostovalo za utemeljitev vpisa njenega imena na sporne sezname. Tožeča stranka naj ne bi predložila nobenega dokaza za to, da ji je zaradi sprejetja teh aktov nastala nepremoženjska škoda, kot to zahteva sodna praksa. Nikakor naj ne bi bilo dokazano, da je imela dober ugled na mednarodni ravni, da ima izpad dohodka zaradi okrnitve tega ugleda in da je imela stroške z oglaševalskimi ali drugimi kampanjami za povrnitev tega ugleda. Časopisni članek, predložen v prilogi k tožbi, ki se nanaša na ocenjeni strošek svetovne oglaševalske kampanje, naj ne bi bil upošteven, ker se nanaša na družbo, ki nima nobene povezave s tožečo stranko ter ki deluje v sektorju dejavnosti in na kontinentu, ki se razlikujeta od tistih, v oziroma na katerih deluje tožeča stranka, ter nima zveze z omejevalnimi ukrepi, ki jih je sprejela Unija. Trditve tožeče stranke v repliki naj ne bi dokazovale obstoja okrnitve njenega ugleda zlasti zunaj Irana in zato nepremoženjske škode, ki se nanjo navezuje. Poleg tega naj tožeča stranka ne bi podala nobenega pojasnila niti nobenega dokaza v utemeljitev svojih trditev, da bo ponovna vzpostavitev odnosov s SWIFT draga. V vsakem primeru naj bi, kot je ESČP ugotovilo v točki 22 sodbe z dne 19. julija 2011, Uj proti Madžarski (CE:ECHR:2011:0719JUD002395410), obstajala razlika med okrnitvijo poslovnega ugleda družbe in okrnitvijo ugleda osebe glede na njen družbeni status, pri čemer prva od teh okrnitev nima nepremoženjske dimenzije. Že Splošno sodišče naj bi se sklicevalo na to sodno prakso v zadevi, ki se nanaša na omejevalne ukrepe (sodba z dne 12. februarja 2015, Akhras/Svet, T-579/11, neobjavljena, EU:T:2015:97, točka 152). Tožeča stranka naj bi poizkušala obiti obveznost, ki jo ima, da dokaže obstoj škode, ki jo zatrjuje, in da jo količinsko opredeli, tako da je Splošnemu sodišču predlagala, naj v okviru pripravljalnega ukrepa imenuje izvedenca. Če bi Splošno sodišče ocenilo, da je nepogodbena odgovornost Unije podana, bi moralo v skladu s sodno prakso presoditi, da razglasitev ničnosti spornih aktov pomeni ustrezno nadomestilo za nepremoženjsko škodo, ki je nastala tožeči stranki. V vsakem primeru naj bi bil znesek 1 milijona EUR, ki ga tožeča stranka zahteva iz naslova odškodnine za nepremoženjsko škodo, ki naj bi ji nastala, glede na sodno prakso pretiran in nepodkrepljen.

- 111 Komisija dodaja, da je vrsta nepremoženjske škode, ki jo uveljavlja tožeča stranka, in sicer strošek oglaševalske kampanje zaradi povrnitve njene podobe, enaka premoženjski škodi, v zvezi s katero mora ta dokazati njeno dejanskost in konkretnost.
- 112 Glede pogoja dejanskosti škode je v skladu s sodno prakso (glej v tem smislu sodbe z dne 27. januarja 1982, De Franceschi/Svet in Komisija, 51/81, EU:C:1982:20, točka 9; z dne 13. novembra 1984, Birra Wührer in drugi/Svet in Komisija, 256/80, 257/80, 265/80, 267/80, 5/81, 51/81 in 282/82, EU:C:1984:341, točka 9, in z dne 16. januarja 1996, Candiote/Svet, T-108/94, EU:T:1996:5, točka 54) nepogodbena odgovornost Unije podana le, če je tožeči stranki res nastala dejanska in gotova škoda. Tožeča stranka mora dokazati, da je ta pogoj izpolnjen (glej sodbo z dne 9. novembra 2006, Agraz in drugi/Komisija, C-243/05 P, EU:C:2006:708, točka 27 in navedena sodna praksa), in natančneje, predložiti prepričljive dokaze tako o obstoju kot obsegu škode (glej sodbo z dne 16. septembra 1997, Blackspur DIY in drugi/Svet in Komisija, C-362/95 P, EU:C:1997:401, točka 31 in navedena sodna praksa).
- 113 Natančneje, v vsakem odškodninskem zahtevku, pa naj gre za premoženjsko ali nepremoženjsko škodo, za simbolično odškodnino ali za pridobitev prave odškodnine, mora biti navedena narava škode, ki se zatrjuje v zvezi z očitanim ravnanjem, in – četudi približno – podana ocena te celotne škode (glej sodbo z dne 26. februarja 2015, Sabbagh/Svet, T-652/11, neobjavljena, EU:T:2015:112, točka 65 in navedena sodna praksa).
- 114 Iz naslova odškodnine za škodo, ki jo tožeča stranka opredeljuje kot „nepremoženjsko“, se ta stranka sklicuje na okrnitev svojega ugleda zaradi povezave njenega imena z resno grožnjo za mednarodni mir in varnost, katere obstoj izkazuje dejstvo, da je sprejetje spornih aktov vplivalo na ravnanje tretjih v zvezi s tožečo stranko, in katere obseg je mogoče izmeriti glede na strošek naložbe v oglaševanje, ki je potrebna za povrnitev te podobe.

- 115 Škoda, katere povračilo tožeča stranka tako zahteva iz naslova nepremoženjske škode, je nepremoženjske narave in ustreza okrnitvi njene podobe ali njenega ugleda.
- 116 Iz sodne prakse, izrečene na podlagi člena 268 PDEU v povezavi s členom 340, drugi odstavek, PDEU, izhaja, da je pravni osebi za nepremoženjsko škodo načeloma mogoče prisoditi odškodnino (glej v tem smislu sodbi z dne 28. januarja 1999, BAI/Komisija, T-230/95, EU:T:1999:11, točka 37, in z dne 15. oktobra 2008, Camar/Komisija, T-457/04 in T-223/05, neobjavljena, EU:T:2008:439, točka 56 in navedena sodna praksa) in da ima taka škoda lahko obliko okrnitve podobe ali ugleda te osebe (glej v tem smislu sodbe z dne 9. julija 1999, New Europe Consulting in Brown/Komisija, T-231/97, EU:T:1999:146, točki 53 in 69; z dne 8. novembra 2011, Idromacchine in drugi/Komisija, T-88/09, EU:T:2011:641, točke od 70 do 76, in z dne 25. novembra 2014, Safa Nicu Sepahan/Svet, T-384/11, EU:T:2014:986, točke od 80 do 85).
- 117 V delu, v katerem se Svet sklicuje na sodno prakso ESČP, je treba opozoriti, da to sodišče glede na svojo sodno prakso in to prakso ne izključuje, da lahko tudi za gospodarsko družbo obstaja druga škoda kot premoženjska, ki terja denarno odškodnino, pri čemer je taka odškodnina odvisna od okoliščin posameznega primera (sodba ESČP z dne 6. aprila 2000, Comingersoll S.A. proti Portugalski, CE:ECHR:2000:0406JUD003538297, točki 32 in 35). Ta škoda lahko za tako družbo zajema bolj ali manj „objektivne“ in „subjektivne“ elemente, med katerimi je ugled podjetja, njenih posledic pa ni mogoče natančno izračunati (sodba ESČP z dne 6. aprila 2000, Comingersoll S.A. proti Portugalski, CE:ECHR:2000:0406JUD003538297, točka 35). Kot je razvidno iz sodbe ESČP z dne 2. februarja 2016, Magyar Tartalomsgazdálkodók Egyesülete in index.hu Zrt proti Madžarski (CE:ECHR:2016:0202JUD002294713, točka 84), ta sodna praksa ESČP ni postala vprašljiva zaradi sodbe ESČP z dne 19. julija 2011, Uj proti Madžarski (CE:ECHR:2011:0719JUD002395410), ki jo navaja Svet in s katero je bilo zgolj pojasnjeno, da je nepremoženjska škoda, ki nastane družbi, poslovna, in ne moralna.
- 118 Zato je treba zavrnilo tako argumente Komisije, da naj bi bila nepremoženjska škoda, ki naj bi nastala tožeči stranki, premoženjska škoda, kot argumente Sveta, da tožeča stranka kot gospodarska družba ne more dobiti odškodnine za nepremoženjsko škodo, ki ustreza okrnitvi njenega ugleda.
- 119 Glede dejanskosti domnevno nastale nepremoženjske škode je treba opozoriti, da čeprav se, kar natančneje zadeva tako škodo, predložitev dokazov ali podaja dokaznih predlogov ne šteje nujno za pogoj priznavanja take škode, pa mora tožeča stranka vsaj dokazati, da bi ji ravnanje, ki se očita zadevni instituciji, lahko povzročilo tako škodo (glej sodbo z dne 16. oktobra 2014, Evropaiki Dynamiki/Komisija, T-297/12, neobjavljena, EU:T:2014:888, točka 31 in navedena sodna praksa; glej v tem smislu tudi sodbo z dne 28. januarja 1999, BAI/Komisija, T-230/95, EU:T:1999:11, točka 39).
- 120 Čeprav je Sodišče v sodbi z dne 28. maja 2013, Abdulrahim/Svet in Komisija (C-239/12 P, EU:C:2013:331), presodilo, da razglasitev ničnosti nezakonitih omejevalnih ukrepov lahko pomeni obliko nadomestila za nastalo nepremoženjsko škodo, pa iz tega ne izhaja, da ta oblika nadomestila v vseh primerih nujno zadošča za zagotovitev polnega nadomestila za to škodo, saj je treba vsako odločitev v zvezi s tem sprejeti na podlagi presoje okoliščin konkretnega primera (glej v tem smislu sodbo z dne 30. maja 2017, Safa Nicu Sepahan/Svet, C-45/15 P, EU:C:2017:402, točka 49).
- 121 V tem primeru pa edini dopustni dokazi, ki jih je predložila tožeča stranka, ne omogočajo ugotovitve, da priznanje nezakonitosti ravnanja, ki se očita Svetu, in razglasitev ničnosti spornih aktov kot taka ne bi zadostovala za nadomestitev nepremoženjske škode, ki naj bi nastala zaradi tega, ker so sporni akti okrnili njen ugled.
- 122 Zato se, na da bi bilo treba obravnavati pogoj glede obstoja vzročne zveze, zahtevkov tožeče stranke za povrnitev nepremoženjske škode in torej tožba v celoti zavrneta.

Stroški

- ¹²³ V skladu s členom 134(1) Poslovnika se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Ker tožeča stranka ni uspela, se ji v skladu s predlogi Sveta naloži plačilo stroškov.
- ¹²⁴ Na podlagi člena 138(1) Poslovnika institucije, ki se kot intervenientke udeležijo postopka, nosijo svoje stroške. Komisija zato nosi svoje stroške.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (prvi razširjeni senat)

razsodilo:

- 1. Tožba se zavrne.**
- 2. Družba Post Bank Iran nosi svoje stroške in stroške Sveta Evropske unije.**
- 3. Evropska komisija nosi svoje stroške.**

Pelikánová

Valančius

Nihoul

Svenningsen

Öberg

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourggu, 13. decembra 2018.

Podpisi